

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.	

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Bécsben: Oppell Alajos (Wollzeile 29)	
„Hasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-ter 9 sz.)	
Nyilttéri czikk	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesb czikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

A

„KELET”

politikai és közgazdasági napi lap
hatodik évnegyedére

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legezélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hónapra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

A vásárhelyi országgyűlés.

III.

(L—t.) Ha a baloldal mult cikünkben fölvetett minden kérdésünkre kielégítő választ lenne is képes adni; ha napnál világosabban kimutatná is, hogy u. n. programja a legtisztább és határozottabb: még akkor is főmarad az a mindeneknél nyomatékosabb kérdés, hogy hiszi-e, hiheti-e az ellenzék annak a sok „akarjuk”-nak a kivihetőségét?

Ők tehát akarják a delegatiók eltörlését, az önálló magyar hadsereget sat. De talán nem tartja az a programcsinálkozó bizottság oly hosszú hajunak és rövid emlékeztetőnek a magyar nemzetet, hogy már elfelejtette volna 67 óta, hogy a kiegyezés úgy alkottatott meg, hogy még csak mellékes változtatások sem tehetők rajta az első tíz év letelte előtt, s akkor is nem maga az alap és forma, hanem az egyes módozatok jönek új elhatározás alá.

A most megnyilandó országgyűlési ciklus feladata tehát a közjogi kérdés vitatása egyáltalán nem lehet s ha a baloldal ennek daczára is e jelszavakat tűzi zászlájára: ámit, oly ügyekkel kecsegteti a választókat, melyekről maga tudja legjobban, hogy 1877 előtt meg nem változtathatók. Oly aspiratiókat kelt tehát, melyeket sem ő, sem más párt nem, s csak is az erőszak elgíthetne ki, — vagy pedig nem veszi komolyan ígérgetéseit s akkor kiöli a nemzet szívéből a hitet, melylyel országgyűlési pártjai iránt viseltetnie kell, ha egyáltalán akarunk valamit tartani a férfiúi adott szóra, a becsületre és hitelre.

Sőt még, ha megengedhetnők is a kétoldali kiegyezés felbonthatóságát már most, az 1872—1875-diki országgyűlés tartama alatt, ha készpénz gyanánt vesszük is a Fölhívás biztatását, melyszerint „minden erőszakos rázkodás nélkül” akarja honboldogító céljait keresztül vinni: akkor is csak azon áron lehetne erről szó, ha a másik szerződő fél is, a Lajthántuli tartományok is, ugyanazt és ugyan-

ugy akarnák, a mit s a miként Magyarországnak megváltoztatni e kétoldali szerződésben.

Érintkezett-e Tisza László és Bakcsi Ferencz, a vásárhelyi országgyűlés látható két feje, a bécsi Rajkszráttal a szerződés felbontása iránt? Avagy csak bármily csekély kilátásuk is van-e arra, hogy az az alkotmányhü osztrák párt, mely épen most vitta ki államformájának fenntartásáért a győzeimes harczt, hogy az, e két nagy férfi, vagy a vásárhelyi gyűlés kedvéért ily lényegi változtatásokba beleegyezzenek; a birodalom mindkét részének biztonságát könnyelműen kockára vettetni engedje s így hű bele László módjára — hogy Ghyecz szavát használjam — oly ugrást kísértsen meg a setéthe, mely lábába, sőt nyakába kerülhetne mindkét — akrobatának.

És ha sem ez előleges értekezésről, sem e kilátásról — a mint hisszük, bár nem ösmerjük az oppositio bécsi és prágai összeköttetéseit — szó sincs és szó sem volt: oly csekély belátással bírónak tartják-e a magyar választókat, hogy azt se tudják megítélni, miszerint a most kibocsátott u. n. program csak üres hitegetés, melynek megvalósítását ez uttal maga a baloldal sem akarja, nem akarhatja komolyan, vagy pedig ha elég együgyű, hogy jóhiszeműleg akarja: akkor oly naiv, hogy a céljai kivételre szolgáló semmi utat és módot előre el nem készítve, reméli, hogy az eredmény égből hulló mannaként fog asztalán teremni.

Önálló magyar hadsereg! mily szép, mily kecssegető egy álom minden igaz magyar számára! De nem gondolják-e a „Fölhívás” szerkesztői, hogy a magyar ember is el tud tiziz számolni, s akár az ujjain kivetheti, hogy az, a mit most közös költségen tartunk — és pedig oly fizetési aránnyal, hogy mi csak 30 frtot adunk a lajtántúliak 70 frtjához a költség minden 100 frtja után — egészben a mi vállainkra nehezkedve földresújtó teherként fog bennünket nyomni!

Adó-leszállítás, dohány-monopolium eltörlése — ez sem rossz. De miből fogjuk ez esetben, nem is a külön magyar hadsereg, hanem csak a honvédséget is fent tartani? s legkivált akkor, ha a dohány, e pusztán élvezeti cikk, után befolyó 10 milliócskát szintén kihagyjuk a bevételek sorából. Avagy megmagyarázták-e valaha Tisza László ur az erdélyi választóknak azt, hogy miként lehet a csökkenett bevételekből többet kiadni, mint az eddigi nagyobb jövedelmekből?

Igenis, ismételtük ez egész programmalan program, vagy ámitásra van számítva, vagy oly számítás nélküli élnetlenség kifolyása, hogy tévutra vezetni csak azt lesz képes, ki még az orráig sem lát.

Az az, bocsanat, egy harmadik eset is van. Azt. i. hogy a szerzők igen is jöltudják mit akarnak.

Akarják a szenvedélyek folytonos táplálását; akarják a meglábolhatlan zavart; akarják a jövő országgyűlés tevékenységének ismételt megbénítását; akarják a szabadelvű, józan reformok keresztültvitelét örökös közjogi opponálásuk által meggátolni; akarják magukat a népserűség olcsó tapsainak felszínén föntartani — s akarják mindezt oly szövetekezések és eszközök árán is, melyek a haza békéjét, a haza életét vetik kockára!

Pest april 23. 1872.

(A.) A tegnapi nap eredményei általános örömet keltettek Ausztriában. Tegnap választotta meg a cseh nagybirtokosság képviselőit a cseh országgyűlésbe és pedig oly eredménnyel, mely az országgyűlés többségét a német párt kezébe juttatta. A cseh országgyűlés ugyanis háromféle alkotalemből áll. A városok, a vidék s az ország nagybirtokosainak választottai. A városi és vidéki képviselők az illető helyek nemzetisége szerint vagy a cseh vagy a német pártot tartoznak: — közöttük a lakosság számaránya szerint — mindig a cseh párt volt és van ma többségben. Az országgyűlés többsége tehát a nagybirtokosok választásának eredményétől függ. A nagybirtokosok összesen hetven képviselőt választanak; ha ezek a német pártot tartoznak, az országgyűlésen a németeké, ellenkező esetben pedig a cseheké a többség.

Schmerling alatt a nagybirtokosok német szellemben választottak és így a cseh országgyűlés többsége is német volt s rendszeren felküldé követeit a bécsi reichsrathba. A cseh-német pártviszály kitörése óta azonban a feudál-clericalis nagybirtokosság a csehek részére állt s így a cseh párt lön a többség, mely a prágai országgyűlést törvénytelennek nyilvánította, a reichsrathba követeket küldeni nem akart s a törvényhozás termében a passiv ellenállás rendszerét követé. Csehország éveken át csak kis részben volt képviselve a bécsi Reichsrathban s innen van az, hogy a központi törvényhozás — melybe a cseheknek 54 követet kellett volna küldeniük — oly gyakran forgott a határozatképtelenség veszélyében. A bécsi kormány iparkodott ugyan magán segíteni s elrendelte a direct választásokat, de kevés eredménnyel, mert csak a németek választottai az 54 közül csak 17—18 jelentek meg a reichsrathban.

Ezen bajon segrtendő az Auersperg-kormány kineveztetése után csakhamar feloszlatta a prágai országgyűlést. Az új választások a mult héten tartattak meg és pedig mint előre látható volt, az eredmény alig különbözött az előbbi választásokétól. A német kerületek német, a csehek cseh képviselőt választottak s az eredmény csak egyetlen egy választó kerületben, hol eddig cseh képviselő volt, most pedig a németjelvény diadalmaskodott, tért el a mult választástól. Hogy ez így lesz, tudta mindenki, hanem a nagybirtok választása volt kétséges s azért ide fordult egész Ausztria figyelve, minthogy ötszáz és néhány uradalom van Csehországban, mely realjogkép azon kiváltsággal van felruházva, hogy birtokosa a nagybirtok két eurijában szavazhasson. A jog a birtokon s nem a személyen nyugszik, a kire a birtok átszáll, azt illeti a szavazás joga. Hetek óta őrsísi volt az izgatás a nagybirtokosok közt. A cseh feudális párt tömegesen és drága áron vásárolta össze a szavazatképes birtokokat, egy egész csomó fictiv eladás és idegen névre való átírás történt — szóval a lélekvásárlás ezen új csufos formája kiváló szerepet játszott a feudálisoknál.

Feltesleges mondanunk, hogy a németpárt lehetőleg nem maradt vissza ellenfele megett; ő is agitált, vásárolt és pedig fényes eredménnyel, mert már a választás előnapján kitűnt, hogy a nagybirtokosok többsége német szellemben választand. A hogy ezt a feudálisok észrevették, a szavazás elől — annak eredménye ellen tiltakozva — megretiráltak s így a német párt egyedül maradt a küzdőterén. A tegnapi történt szavazásban azután a németpárt jelöltjei egytől-egyig és pedig egyhangulag megválasztattak, minek folytán a cseh országgyűlés többsége ismét a németek kezébe jutott. Ezen fontos esemény Ausztria belserveszerkesztésének bonyodalmas munkáját kétségkívül jóval előbbre viendi. A cseh párt-viszály ugyan kiegyenlítő nem lesz, de kétségkívül ez az első lépés a kiegyezés irányában. Mert a míg a törvényhozás a törvény ellen passiv ellenállást fejtett ki, míg ő nem akarta a törvényes alkotmányt elismerni, addig a kormány szóba sem állott vele s törvénytelen alapálláspontja miatt még jogos követeléseit sem vehette tekintetbe. Most e helyzet megváltozott, az országgyűlés ismét az osztrák alkotmányosság keretén belül foglal helyet s így a józan és mérsékelt Auersperg-kormány remélhetőleg az ország jogos panaszainak orvoslását is meg fogja kezdeni.

BELFOLD.

Román lapszemle.

A „Telegrafulu Romanu” írja: Alig végződött el az egyik országgyűlési periodus, már folynak az előkészületek az új választásokra. Azonban e tárgyban több oldalról egy nagyon nevezetes s mindenki figyelmét érdemlő dologról értesítenek bennünket. Tudatják nyganyis, hogy többen a volt országgyűlési képviselők közül az új parlamentbe is helyet akarnak foglalni, neki fogtak a megvesztegetéseknek, részint hogy szavazatot kapjanak, részint hogy legalább (saját előnyükre) passivitást eszközöljenek, felhívja ennél fogva mindazokat, kiket ezen szent ügy érdekel, t. i. a képviselőválasztások ügye, hogy a hol észreveszik az eféléket, azt azonnal hozzák nyilvánosságra s ha pedig az ilyen eszközök alkalmazásával sikerülni fog valahol a megválasztás, az illetékes helyen óvást tenni el ne mulasszák.

Ugyanezen lap 28 számában szemle alá véve az országgyűlés működésének eredményeit, s különösen az országgyűlés utolsó napjait, írja: „Az országgyűlés végét nevezetessé tette a választási törvény feletti küzdelem. Hogy mit tart ezen megbukott javaslat felett lapunk, azt annak idején elmondottuk, s azt hisszük, hogy végig hallgatva a lefolyt vitákat, akkori véleményünket az olvasó közönség helyesnek találja. Ismételve mindazt, a mi ezen javaslat színre jötté óta történt, ha némely szép beszédőtől eltekintünk, nem találunk semmit sem, a mi ránk románokra nézve hasznos lenne. Némelyek azt hiszik, hogy az jellenék megtartása reánk nézve eredményes volt. Azonban ha mi erdélyi románok figyelembe vesszük a dolgot, át kell hogy lássuk azt, miszerint nekünk az egészben nincs semmi közönni valónk, nincs semmi realis hasznunk. Megakadályozták egy ránk nézve kedvezőtlen törvény létrejöttét, hogy a nyakunkon hagyjanak egy más terheset, segítettek a rossz ellen, hogy meghagyjanak a rosszban.

Köszönettel tartozunk-e mi ezért a baloldalnak? Éppen annyival, mennyivel a jobbnak.

Ezen véleményünk sok helyt rosszul fog esni, azonban ez a valóság.

A legrosszabb azonban az, hogy a dologhoz nem értők ezeket látva el fogják mondani: Látjátok, hogy mit csinálnak a magyarok, hogy viselik magukat? Legjobb lesz maradjatok itthon, és hallgassatok, nehogy még réátok is ragadjon valami belőle!

A „Gazetta Transilvaniei” ujjalag a sz. ujjvári püspökséggel foglalkozik, s erősen nagy indignatióval fogadja azon hirt, hogy a püspöki székre Vancea érsek ajánlatára titkárját szemelték ki, s bihetőleg a közelebbi napokban ki is nevezik. Megbotránkozásának két oka van, először, hogy a kerület választási joga tekintetbe vétele nélkül a püspöki széket ki nevezés útján fogják betölteni, s másodsor, hogy az erre érdemes egyének mellőzésével egy protegált s ösmeretlen emberre esett a választás. Hozzáadja még a szerkesztés is, hogy ha most nekünk püspököknek mind magyar-románt tesznek, (vonatkozás Olteanu Login püspökre,) holnap már magyar mánásokkal töltik be, s attól el kell hogy fussunk, mint az ördög a tömjéntől.

A „Telegrafulu” a leendő kolozsvári egyetem felállítását szomorú tudomásul veszi, s zokon esik, hogy egy magyar lap kimondta, miszerint hogy ott a magyaron kívül más tanulól is legyen, még ideában nincs. (?) Sajnálja, hogy a románság jogos és méltányos kívánsága tekintetbe nem vétetik, noha ez a románságra életkérdés volna.

A „Federatiunea” közli a zarándmegyei tisztségviselői választás eredményét; s megemlítve, hogy a bizottság tiszta román elemekből állt, hivatkozik arra, hogy itt 28 választott tisztségviselő közül 15 román és 13 magyar van (a románság között alispán dr. Hodosiu József, főjegyző Borlea Zsigmond országgyűlési képviselő), s azt kérdi, hogy szeretné tudni, vajlon Erdély olyan megyéiben, hol a magyarság birt a bizottságban többséggel, hol jártak el ily méltányosan, igazságosan a románság irányában, mint a hogy a román többséggel bíró Zarándmegye a kisebbségben levő magyar elemmel szemben eljár?

A „Federatiunea” közöl egy beszélgetést,

mely 1868 december 30-án gr. Andrássy Gyula magyar miniszterelnök s országgyűlési képviselő Román Sándor, a Federatiunea szerkesztője között folyt le. A beszélgetés a román nemzet s lapok magatartásával foglalkozott, s gróf Andrássy felszólította a szerkesztőt, hogy üs-sék verjék a kormányt, a miniszteriumot s ötet, csak hagyjanak békét a magyar nemzetnek, mert az nem oka a románság sérelmének.

Déva, 1872 ápril 21.

Ma délután 4^{1/2} órakor nyitotta meg, a nemzeti kaszinó nagy termében a hunyadme-gyei deákpárti értekezleti kör gyűlését, e me-gye és hazánk kitűnő férfja gr. Kun Kocsárd. A párt tagjai közül százan lehettek jelen a megye különböző pontjairól. Elnök rövid, de megkapó beszédben adta elő, hogy azon bot-rányos jelenetek után, melyeknek a hongyülés utóbbi időben tanuja vala, a tisztá keblű és hazájához hű honpolgár, többé tétlenül nem maradhat. Egyesülni és összeforrni kell tehát a hunyadmegyei Deákpártnak is a küszöbön ál-lo képviselőválasztásra s minden törvényes esz-közzel oda törekedni, hogy hazánknak, a haza bölcsének hű közbenjárása folytán visszaszer-zett alkotmánya az 1867. 12. t. cz. alapján meg-szilárdulhasson és fenmaradhasson. Általános lelkesedéssel s éljenzések között végzett eln-öki beszéde után, t. Bágya Károly, a Deákpárt e hű veteránja, eleven színekkel rajzolta a balközép és szélsőbal közlebbi egyesüléséből eredhető végszélyt, mely hazánkat sújtand-ná, ha a Helfyek és Csanádiak üzelmei diadal-ra juthatnának. Együttal felolvasott egy 5—6 pontból álló programot, melyet rövid vitaközlés után a kör kevés módosítással el-fogadott s minden tag azonnal alá is irt. Ez-után a kör szervezte magát; gr. Kun Kocsárd közfelkiáltással elnöknek, Bágya Károly, Szil-vássy és Barcsay Sándor alelnököknek: Sándor Miklós, Balázs Lőrincz kép. tanár, Bárdossy Gyula altanfelügyelő, jegyzőknek választattak. Szint ily módon választott meg gr. Kun el-nöklete alatt egy 12 tagú állandó körbizott-mány is, melyben képviselve van a magyar és román elem egyaránt. Ezután a képviselőjelöl-tek kitzítése kerülvén elő, hosszas vita után kimondatott, hogy a hátszegi kerület későbbre halasztja a kijelölést, miután gr. Kun egész-ségi tekintetből kénytelen lön a bennehelyezett bizalmat megköszönni s Szilvássy szintén nem nyilatkozott határozottan. A dévai kerület je-löltje, általános lelkesedés és éljenzések közt Jordán Domokos lön, ki azonnal megköszönvén a bizalmat, a kijelölést elfogadta, sőt egy velős beszédben programját is előadta. Általános lelkesedést idézett elő Gergely Tamás fiatal kereskedő azon ünnepélyes nyilatkozata, hogy ötet a dévai deákpárti polgárság küldte ez ér-tekeztetle azon megbízással, hogy nevökben Jordán D. kijelöltetése mellett nyilatkozzék. Az érdem ily elismerése hálára kötelez bárkit is. Jordán D. iránt ez elismerés a retlandó körül kifejtett buzgalmanak méltó jutalma. Nekem is volt szerencsém ezelőtt egy évvel a realta-noda érdekében a „Kelet“-ben pár cikket írni, melyekhez az adatokat Jordán ur szolgál-tatta. A kör ennél szerencsésebb kijelölést ez idő szerint alig tehetett volna s közelebb Dé-va városa polgárainak őszintén sietünk gra-tulálni.

A

'KELET' TÁRCZÁJA.

Egy svájci árvaházról.

(Ajánlva a kolozsvári árvaház alapító-nőinek.)

(Vége.)

Az igazgatóné — Rohner asszonyság — a legnagyobb szíveséggel hordozott meg az egész intézetben; megmagyarázott mindent. Jól esett nemesen érző lelkének, hogy mi magya-rok ez intézet minden keresettség nélküli s mégis csintéljes egyszerűségben gyönyörköd-tünk. Könyvekkel telt szeme, midőn az intézet csinos gyűltermében az alapító Schnell s neje Viktoria képénél megállva, mintegy a kegye-let nemes adóját látta tőlünk is — idegenek-től — leróni a szegények, az árvák ügyét szí-vűkőn hordozott emberbarátok iránt. E képe-ken gyönyörű eleven koszoruk voltak. A mint az igazgatóné megjegyezte: „a növendékek versenyeznek ama hálás érzelem és tettben, hogy napról-napra ki lássa el új, szebbnél szebb koszorukkal nagy jóltevőik képeit!“... E teremben láttuk a Jézus és János evangelista nagy olajfestményű képeit. E képek különben minden család lak és hálószobáiban ott vannak, csakhogy kicsiben; az első, mint az önzetlen

A megyei bizottmányi gyűlés holnap ve-szi kezdetét.

D é v a v á r y.

A magyar kir. vallásalap jogi ter-mészetéről.

(Vége.)

Kitetszik mindezekből, hogy királyaink a vallás-alapnak sem kezelését, sem a jövedelme-iről való rendelkezést nem engedték soha át az egyházi rendnek, hanem azzal részint a kir. ud-vari kamarát, részint a királyi helytartótaná-csot, részint a kir. helytartótanács kebelében felállított s a kir. helytartótanácsnak alárendelt egyházi bizottságot, ez utóbbit azonban csak oly módon bízták meg, hogy a tényleg csak kisebb érdekű tárgyakban s ezekben is csak a kir. helytartótanács elnökének jóváhagyásával rendelkezhetvén, egyébiránt a kebelében elfoga-dott véleményeket a kir. helytartótanács elé ter-jeszteni tartozott, mely azokat tárgyalván, a teendőknél vagy maga intézkedett, vagy az ügy fontossága egy kívánván azokat saját véleménye kíséretében legfelsőbb elhatározás alá terjesz-tette.

A 32. s 35. sz. a. 1803. s 1810-ben kelt okmányok világos példait is tüntetik föl annak, hogy a kir. helytartótanács az egyházi bizottságnak véleményeit nem csak egyszerűen, átmeneti közeg gyanánt, hanem saját vélem-nyének hozzászólásával terjesztette ő felsége elé, jelesül pedig a 32. sz. a., nemcsak az egy-házi bizottságnak és a helytartótanács többsé-gének, hanem kisebbségének véleményét is fel-terjesztette s ő felsége az egyházi bizottság s helytartótanács többségének véleménye ellen, a kisebbség véleményét fogadta el.

Ezek után a vallás-alap jogi termé-szetére vonatkozólag a jelentés következőket mondja:

A vallás-alap törzsvagyonának egyik ága, azon 16,000 frtnyi járulék, mely abba III. Fer-dinánd és III. Károly királyok 2. és 8 sz. a. rendeletei folytán a kir. kincstárból évenként fizettetett, 1868. óta az 57. sz. a. okmány szer-int nem fizettetik, s az országgyűlés megegye-zésének hozzájárulása nélkül nem is fizetethe-tik; s miután a vallás-alapnak magának is éven-kint mindig tetemes kiadásai voltak, a szabá-lyozott püspökségek alapjának bevételei pedig a 35. számú okmány szerint az ezen alapra nehezendő kiadásokat különben sem fedették, feltehetni véljük, hogy azon járulékok, melyek az egyházi javadalmak által részint a vallás-alapba járó cassa parochorum, részint a sza-bályozott püspökségek alapjába évenként fizet-tettek, az évi folyó kiadásokra fel is használ-tattak és így tökéletesekre alig fordíthathattak. Ezeket tehát számításon kívül hagyván, a val-lásalap törzsvagyonát jeienleg következők ké-pezik:

- a) A magánosok által tett alapítványok;
- b) az úgynevezett commissariatus alap;
- c) a József császár által eltörölt szerze-tes rendek összes ingó vagyonának tőkésített értéke s azon ingatlan javak, melyek ezen el-törölt szerzetes rendek után közvetlenül, vagy a királyi kincstárral tett jószág esere folytán a vallásalap birtokába jutottak s az ezen ingat-

feláldozás és gyöngéd szeretet, a második pe-dig, mint a nemes alázatosság és szelidség legtündöklőbb példányképei. Bizony e két sz. ideál jellemvonás aiból nem csak halvány s a köznapiság küzdelmeiben alig észrevehető ár-nyat, hanem fényt s meleget adó józan erköl-csös munkás életet sajátíthat itt el az intézet apraja s nagyja az odaadó szeretettel és ne-velés által. Az önmunkásságra serkentő példa-adásokból ha csak egy lelki erőt: az a ka-ra-tot s a nevelőnek nemes jellemvonását, a csil-logó hiábavalóságokkal való nem törődést s ama fehérhólló ritkasága női erényt: a le-mondani tudást, vizsik ki csak 9 — 10 évi tanfolyam lejártá után az intézetből az életbe, ezek képessé tehetik az élet forradalmas küz-delmeiben minden gyámol nélkül is ez árvá-kat helyöket becsülettel megállani, sőt nevelt-ségük által a hasonsorsuakra üdvös befolyást is gyakorolni!...

Az igazgatóné a terem egyik ajtaját meg-nyitván, azon egy áltányra léphetünk, honnan kellemes panorámaként terült szemünk elé az intézet külső környezete. Az épülethez közel van mindjárt a virágos kert, a legimposansabb berendezéssel. Labyrinth szerű utai kanyarula-taiban törpe fenyő, rózsá s másféle díszbokrok közt csinos és tarkán változatos virágágyak, csoportok, kisebb nagyobb szökőkutak, gyöp-padok stb. E kerten túl van a testgyakor-ló és játszó tér. Ezen túl a gyümölcsös és ve-teményes kertek, — még tovább az intézet gab-na-földjei, rétjei, — végre pedig a Jura hegy

lan javak után az elvesztett urbériségeikért ki-utaltványozott földterhermentesítési kötvények; d) azon 3 millió frtnyi alapítvány, me-lyet a javadalmazott clerus földterhermentesítési kötvényekben 1857-ben tett;

e) a megüresült egyházi javadalmaknak most is még a vallásalapra beszoigáltatni íszo-kott intercalaris jövedelmei.

A vallásalap törzsvagyonának ezen kü-lönböző ágai közül:

A magánosok által tett az 53. sz. a. ok-mányból kitetsző, különben is csekély értékű alapítványok csak akkor tartoznak a vallás-alaphoz, ha az alapítvány oly feltétel alatt tétetett, hogy a vallásalap által kezeltesék, s a vallásalap ezen kezelést elfogadta, különben rendeltetésüknek fentartása mellett a vallás-alaptól bármikor el is különíthetők.

A commissariatus alapnak eredete ele-gendőképen fölvilágosítva nem lévén, addig, mig arra nézve hiteles adatok nem kerülnek elő, ezen alap eddigi czéljának teljesítésétől el nem vonathatik.

A vallásalap törzsvagyonának a főntebbi c), d), e) pontok alatt említett ágai közül, az eltörölt szerzetes rendeknek ingó és ingatlan javai ezen rendeknek eltörölése előtt egyházi javak voltak: a 3 millió frtnyi alapítvány egy részét képezi az egyházi javadalmaknak ki-utaltványozott és ezen javadalmak ingatlan jó-szágainak eredeti állandékához tartozó földte-hermentesítési kötvényeknek, az intercalaris jö-vedelmek, végre az egyházi javaknak jogilag egyébiránt különben is a királyi fiscust illető folyó jövedelmeiből állanak; a jelentés szerint ennélfogva nem vonható kétségbe, hogy a val-lásalap törzsvagyonának ezen főágainak természe-téről nem lehet véleményt mondani, ha előbb az egyházi javaknak jogi természete általában vizsgálat alá nem vétetik.

A jelentés ezután az egyes, magánosok és az állam által tett egyházi alapítványok jogi természetét tüzetesen kifejti, s bebizonyít-ja, hogy az egyházi javaknak tulajdona, vagyis a rendelkezési jog, a jövedelmek kezelése s hova fordítása az államot, illetőleg a törvény-hozást illeti, s erre nézve különösen kiemeli, hogy a vallásalap vagyonának nagy része a József császár által eltörölt szerzetes rendek s kolostorok javaiból állván, ezekről, akár magva szakadtak jószágainak, akár elhagyott klastromok jószágainak tekintessenek, — ren-delkezni — mindig a törvényhozást illeti.

Azonban ezen vélemény csak a magyar vallásalapra vonatkozik, mert mindaz, a mi ezen alaptól Horvát-Szlavon országot, s az oda tartozó határvidéket, ugyisint Fiumét, mint a magyar koronához tartozó külön testet illeti, a magyar vallásalapból alkotmányos uton kiszakasztandó, és ezen sajátjukról azután Hor-vát-Szlavonországok és Fiume maguk hatá-rozandának.

Mikor, mikép, s mily kiegészítő intézke-dések kíséretében éljen a törvényhozás a val-lásalap iránt őt megillető rendelkezési jogával, erről a jelentés nem mond véleményt. Azt azonban hangsúlyozza, hogy a törvényhozás nem egyezhetik bele abba, hogy ezen alapnak kezelése a kormány kezéből kivetessék, mert a vallásalapnak az államot illető tulajdon jo-gából következők, hogy annak kezelése a kor-mánynak kötelességei közé tartozik. Ebből ön-

egy ága nyulik be lankás erdővel borított ol-dalaival, melyek a legkellémesebb nyugalom-mal kínálkoznak a dolgos kis árváknak. A háttérben pedig a bérni Oberland örök hóval borított eget verdes csúcsaival...

Mielőtt eltávoztunk volna ez intézetből, bementünk még egy pár tanszobába, melyek közül egyben 6 — 7 éves leánykák valami szám-tani feladaton dolgoztak. Majd mindeniknek megnyerő, sőt egynehányanak meglepően szép kis mosolygó, derült arca volt. Mindeniken látszott az az ártatlan felhőtlen gyermek ke-dély, mely a legkomorabb férfit is lehetetlen hogy le ne bűvölje. Örömtől dagad az emberi kebel s egyszersmind köny csillog a szemben, ha e gyermekekre tekint. Az öröm azért, hogy ezen isten számában hagyattak, kiből talán a társadalom szégyenfoltjai válhattak volna: mily gyöngéd, szeretetteljes gondozásban és ne-velésben részesülnek most. S a köny?... A köny csupán ama gondolatért, mi emberfiá-nak, ki öntudatosan gondolkodó fövel s me-legen érző szívvel bír a legfájdóbb, s ez?... árvának lenni! Nem tudni azt, ki volt, ki neki az életet adá, a ki talán meg le he t a bűnt, mit ő követett el: saját szü-löttén boszulta volna meg, midőn szégyenében magától el... az önző, hideg vi-lágba taszította volna őt.

Oh mit érdemel meg hát azon nemes keblű emberbarát, ki verejtékekkel gyűjtött fil-léreit hogy egy oly dusan kamatozó tőkévé növesse: éjet-napot munkálkodott, türt, szen-

ként következik — mondja végi a jelentés — hogy a kormány, mely semmi lapot, sem-mi pénzt az országgyűlés ellenőzése nélkül nem kezelhet s addig is mig a val-s-alap ed-digi rendeltetésére fordítatik, annakugy költ-ségvetési előirányzatát, mint a kezelésnek helyességét igazoló zárszámadást ug; miként ez a birodalmi tanácsban képviselt; kath. vallásalappal szintén bíró országok minisz-teriumának részéről is folyvást törtéik, az országgyűlés vizsgálati jóváhagyása a tar-tozik terjeszteni.

A választásokhoz.

A belügyminister a következőkörlevlet intézte valamennyi törvényhatóságához:

Azon előintézkedésekkel, melyek az orszá-gyűlési új képviselőválasztások foganatbavétel-iránt a törvényhatóság részéről megtétetnek, kezdetüket veendik egyuttal a választási moz-galmak is.

Az országgyűlési képviselők választása a legéletbevágóbb, legfontosabb alkotmányos jo-got képezi.

Ezen alkotmányos jog gyakorlata, mely a nemzet ez idő szerinti akaratának fog kife-jezést adni, előreláthatólag élénk érdekeltséget és pártküzdelmeket vonand maga után.

De épen a nemzeti akarat e szabad nyil-vánulhatása kívánja meg, hogy hazánk válasz-tó-képességgel felruházott minden polgára e jo-gát szabadon, akadálytalanul s bármely rész-rőli nyomás nélkül érvényesíthesse; a nemzet méltósága pedig követeli, hogy a választási ese-lekvények a szabadsággal karöltve járó rend-fentartása mellett történjenek meg.

A választási jogosultság igénybevételéről és gyakorlatáról a törvény intézkedik, — a vá-lasztási mozgalmak körül a rendnek és köz-nyugalomnak megőrzése ott, hol a törvény ér-telmében a választási elnök nincs hivatva ren-delkezni, a törvényhatóságok és helyi hatósá-gok feladatánál jutott.

Ennélfogva rendelem, a mint következik:

1. Választási mozgalmakból eredő rendza-varásoknál kötelesek a rend fentartására hiva-tott hatóságok közegek a fenyegetett résznek ha-ladéktalanul oltalmat nyújtani, s a rendet hely-reállítani.

2. Ugyanazok kötelezetnek mindazokat, kik az országgyűlési képviselők választása al-kalmából választó-társaikat elveik szabad köve-tésében, akaratuk szabad nyilvánításában akár tetleges bántalmazás, akár erőszakkal fenye-getés által gátolni, vagy korlátozni töreksenek, ugy mindazokat, kik a tulajdon biztonság el-len vétének, vagy izgatnak, pártkülönbség nél-kül az illető királyi bíróságnak 24 óra alatt följelenteni.

3. Azon községi előljárók, kik e rész-beni kötelességeiket nem teljesítenék, vagy részrehajlólag intézkednének, az alispán s ille-tőleg szolgabíró által hivatalaiktól felfüggesz-tendők, s ellenük vizsgálat indítandó.

4. A főispánok (főkirálybírók stb.) örköd-ni fognak, hogy e rendelet a legnagyobb szigorral végrehajtsák; az e tekintetben hanyag vagy vétkes törvényhatósági tisztviselők ellen pedig, hivatali felelősségük mellett, vizs-gálatot fognak rendelni.

vedett, nélkülözött — a ki egy nemzedéket adott vissza a társadalomnak nagyszerű alapít-ványa által. A ki épen mint ama legnagyobb ember az idevité — azért jött e világá, hogy „megkeresse a megtartsa a mi elveszett vala!“ A hálás érzelem itt csak oszló köd és muló pára... ha nemes s az ő önzetlen tettéhez méltó tette nem hevít az ő emlékezeté.

Elég hívek lehetünk ama az emberiség javát s boldogságát munkált nagyok szellemei-hez mi is, ha minden önzést félre lőkve, a ne-mesen érző szív mélyéből jövő meleg szere-tettel erőnk-, tehetségünkhez képest munkánk-tettel s ha kell áldozattal is azoknak javára, kik a szó legridegebb értelmében árvák.

S nekünk önérzetes, sokszor büszke s gyakran csillogni sz e r e t ő magyaroknak, ha minden pirulás nélkül nemes önérzettel aka-runk megállani a kultur nemzetek s az előre haladott kor nagyszerű vívmányai között: ál-dozaival is l) kell mosnunk nemzetünk testé-ről azon rút foltokat, miket a mult századok czifra nyomorúságai otthagytak. Kevesbitenünk kell hazánkban a nyomort, hogy a „bűn kró-nikák“ is kevesbedjenek. Általánosítanunk kell a népnevelést, hogy a miveltség is általáno-sabb legyen. Meg kell röviditenünk magunkat boldog téjjel-mézzel folyó kaaaháni életünkben, hogy nemzetünknek minél hosszabb és boldo-gabb jövője — élete legyen!

Herepei Gergely,

Erről a törvényhatóság közönségét tudomás és intézkedés végett oly meghagyással értesitem, miként e rendelet a szokott módon kívül falragaszok által is azonnal minden községben közhírré teendő, mi végből annak nagyobb számú nyomtatott példányai ide csatoltatnak.

Budán, április hó 20-án.

KÜLFÖLD

Kolozsvártt, ápril 25-én.

(S.) Mikor legnagyobb a békeség, akkor szokott a legtöbb harcias hír, készülődésekről, fenyegetőzésekről, hadizenetekről, lábra kapni. Egy pár héttel ezelőtt Oroszország felől fujdogált ilyen szél, azaz hogy fujdogált a hír hazug szája, a napokban pedig ismét a porosz-francia népharc feléledéséről dobott egy külföldi lap a legnagyobb mérvben alarmozó tudósítást a meglepett világ elé. Mindakettőről elkezdtek aztán vezércikkkezni és cikkezni, míg egyszer csak mindakettőt megsemmisítette a hiv. démentik hatalmas szövege. S ezzel vége lón a „Sensations-Material“-nak. Megelégedtünk a hiv. démentikkel. Már most rendben van minden. Nem kell félni semmitől. Persze, mintha azt, a mi a coulisseák mögött történik, kidobolnák! S mintha egy-egy felhármzó hír világgá bocsátása által nem épen azt céloznák az illetők, hogy valódi szándék-lataik tekintetében tévútra vezessék ellenségeiket és a világot!

Az orosz sajtó különösen soha sem fog ki a fenyegetőzésekből és Oroszország hadikészültségére vonatkozó nagy hangú dicsékvé-seiből. Persze ennek nagyobb része csak sajtóbeli hetvenkedés; mindazonáltal jellemző, mert egy hatalmas orosz-párt aspirációinak ad kifejezést. A „Birzevija V.“ legutóbbi száma újra hatalmasan belefújt a harci riadóba. Egy cikk hoz, melyben utalva az osztrák kormányra komoly harcckészületeire (?) részletes és csábító bizonylatokkal arra igyekezik bírni a szt.-pétervári kormányt, hogy az osztrák-szláv és főképpen a cis- és transzajbáni oroszok javára avatkozzék be, s Ausztriának hadat üzenjen. Cikkeknek élén azt bizonyítja, hogy egy osztrák-orosz háború Oroszországra nézve különféle okoknál fogva szerfelett előnyös lenne. Először azért, mert ezen háború teljes és végleges szakítást jelentene azon nemzetellen külpolitika utolsó maradványaival, a melyet Oroszország a legutóbbi két ezár uralkodása idejében Metternich befolyása alatt követett; másodsor mert az Ausztria és Oroszország közötti háború nem lenne egyéb, mint nemzeti harc a szlávok felszabadításáért; s végtére harmadsor, mert ezen háború végeredményét tekintve jó lecke volna Ausztriának a krimi háború alatt játszott áruló szerepeért. Nézete szerint Oroszország a háborúban le nem győzhető, mert mind ama feltételek, a melyektől a háború jó sikere függ, tululylal Oroszország részén vannak. Ausztriának ugymond van egy millió katonája, de Oroszország két milliót állíthat ki, tüzérsége a tökéletesség fokára emeltetett, lovassága nagyon is sok van, s mind ama javítások, melyeken az osztrák hadügyi rendszer ment keresztül, Oroszországban is életbe vannak léptetve már.“

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, ápril. 25. 10 ó. 32 p. d. e.
Erkezett: 25. 11 ó. 40 p. d. e.

A pesti törvényszék előtt folyó communista munkás perben okmányilag kitűnt, hogy Viola Károly, a magyar conservativok és clericálisok agitatora, ki jelenleg is az országban katolicus kaszinók alakítása végett utazik, a londoni internationalének igen tevékeny tagja s a párisi forradalmárokkal összeköttetésben áll.

Spanyolországban a karlista lázadás folyvást növekedik.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, ápril 25-én

— A király a jövő hó elején Temesvárt meglátogatandó lévén, a lakosság részéről már is tesznek készüléket és a megyegyűlés elhatározta, hogy a fény emelésére minden lehető elfog követni.

— Királyné ő felsége vasárnap délután utazott el Schönbunból Meránba.

— Ő felségei a király és királyné, Gizella főhercegné és Lipót bajor hercegné f. hó 21-én fogadták Bécsben Auersperg minis-

terelnök vezetése alatt a legmagasb eljegyzés alkalmából tisztelgő ministerek szerencse kívánatait.

— Lipót bajor hercegné, Gizella főhercegné mátkájának, a Magyarországon töltött rövid idő alatt is annyira megtetszett hazánk fővárosa, hogy mint hírlík, a nyáron ismét eljő Magyarországra s az érdekesebb vidékeket meg fogja látogatni, nevezetesen az alföldet, Máramaros, a Szepességet és Erdélyt.

— A közoktatás ügyi miniszter szombaton este meglátogatta Türr kíséretében a felnőttek Pest tekévárosi tanodáit. Az első látogatás a hajós-utcai két osztályban történt. — Itt daczára a szombati napnak — mint a melyen a munkás hetibérét szokta kapni — elegend gyülekezének mindkét nembeli a legkülönbözőbb koru felnőttek, kik buzgal-muk s fáradhatlan kitartásuk által a miniszter dicséretében részesültek. — A látogatókhoz dr. Schermann a ker. tekévárosi felügyelője és Maár a kör jegyzője is csatlakozván, a miniszter a templomtéri tanoda kilencz osztályát is meglátogatta, hol a hallgatók száma (7—800) által meglepettet. A miniszter távozásakor teljes megelégedést és köszönetét nyilvánította az öt kísérő urak előtt.

— Honvédlövész csapatok. A honvédsereg főparancsnoka József főherceg, tekintve a löfegyverek nagy tökéletesedését, a honvédség körében lövész csapatok felállítását javasolja, melyek a lövész szolgálatot teljesíték. E célra minden zászlóaljtól a legjobb lövők fognak kizemeltetni, kik azután külön e szolgálatra begyakoroltatnak.

— Ifj. gr. Bethlen Gábor és neje a kolozsvári árvaháznak nem — mint tegnapi közleményünk nyomdai tévedéséből hibásan mondá — 100, hanem 1000 (ezer) frtos kötvényt ajándékozott. Kérjük a helyreigazítást.

— A zene-conservatorium első rendkívüli nagy hangversenyt f. é. május hava 2-án adandja a nemzeti színházban. Addig is, a míg a teljes műsorozattal szolgálhatunk, előlegesen annyit mondhatunk, hogy az válogatott; több orchestralis zenedarabokon kívül — melyek kifogástalan sikeréről jeles Jakóbink izlése és szakértelme kezeskedik — Ruzicska Ráczek Sónia urnő közkedvességű művésznőnk két számmal fogja azt gazdagítani. Eszerint élvezetes estélyre számíthatunk. Reméljük, hogy műpártoló közönségünk annak méltánylatában anyagi eredményét is biztosíthatja — mire ezen szép virágzásnak indult intézet minden tekintetben érdemes.

— Kilyén Ferencz ur, a kolozsvári árvaház számára 10—tiz o. é. frtot küldött szerkesztőségünkhez. Köszönettel áttettük az egylet titkárhoz.

— Értésítés. Folyó év augusztus hó végével a kolozsmónostori magy. királyi gazdasági tanintézetből 18 pálya végzett ifju gazda kerülven ki; ezennek egész tisztelettel felhívom a t. cz. birtokos, bérli s uradalmi igazgató urakat, kiknek ily ifjakra, valamely állomásra szükségök van, — sziveskedjenek ez ügyben, — a betöltendő állomás s azzal járó teendők és esetleg a megállapított díjazásnak megjelölése mellett alólírottéhoz fordulni. Kolozsmónostor u. p. Kolozsvár 1872 apr. 30. Kodolányi Antal igazgató.

— Mozgósítható katonai indóház. Popovics Lázár hazánkfia, ki jelenleg a marche-gi vasuti állomás főnöke, hordozható indóházat talált ki. E találmányt héttől Bécsbe egy a hadügyminiszter által kirendelt műszaki katonai bizottság megvizsgálta és rásféléirai vizsgálat után kimondta, hogy a „Dicsőde“, a mint Popovics találmányát elnevezte, csak ugyan képes 24 óra alatt 72 ezer embert különféle irányban elszállítani. Legközelebb ő felségének fogják a terveket és a kis mintát bemutatni.

— Hymen. Boér Károly Belső Szolnok-megye buzgó és tevékeny tanfelügyelője mult szombaton vezette oltárhoz Déza városának egyik kedves hölgyét: Rácz Mária k. at. Áldást e frigyre. —

— Viktor Emanuel két természetes gyermeke. Az „Univers“ római levelezője az olasz király két természetes gyermekére nézve a következőkről értesít. Mirafiori Emánuel (az ismeretes Rozinának fia) a király kedvence, noha az utóbbi észére nézve messze elmarad nővérétől az özvegy Spinola asszonytól, de szíve jó van. E fia két piemonti gazdag földbirtok jövedelmén kívül havonként tízezer frankot huz, fogatait és lovait nem számítva, melyekről királyi atyja gondoskodik. Szó van arról, hogy hercegi rangra emeltesék, de tartanak a köztársasági árnyalattól, mely a korona minden cselekményét szigorú bírálattal alá veszi. Mirafiori soha sem ir atyjának, hanem csak táviratoz. Baráti körben szívesen mutogatja király-atyja fényképét, melyen e szavak olvashatók: „Forrón szeretett Emánuel fiának, Victor Emánuel.“ Spinola asszony mint mondani szokás, jól nevelt, tanult és buzgó keresztény. Két gyermeke van, kiket erkölcsös nevelésben részesít. A király fényes nászajándékokról gondoskodott a gyermekénél is.

— Egy főispán, kit a Magyar Polgár protegál. Az ellenzéki lap tegnapi száma Daniel Gábor Udvarhelyszék főkirálybírája ellen, s Ugron Lázár felsőfehérmegyei főispán dicsőtésére egy cikket kezd meg. Elvárjuk azíkk végét is, hogy lássuk, csak a szokott nyelvésekből fog-e az egész állani, vagy valami czáfólasra méltót is fog-e tartalmazni. Most csak annyit, hogy vagy a Polgárral, vagy Ugron Lázár főispán urral történt valami, hogy az ellenzéki lapja veszi a kormány politikai közeget pártfogásába. (Az itt említett cikk nagy férfiasan aval is gyanúsítja D. G. urat, hogy a Kelethe öndicsőtő cikket küldött volna. E gyanúsítást ezennel alaptalan rágalomnak nyilatkoztatjuk. Szerk.)

— A m. királyi vallás és közoktatási miniszter Erődi Dávid székely-keresztúri rom. kath. lelkész az ottani állami tanítóképezde-hez hitoktatást megbizta.

— Tuzsér vasuti táviráda-állomás a magyar éjszakketeli vasuton magánúrgönyök felvételére is felhatalmaztatott.

— Tordamegye felsőkerületének követ-jelöltje b. Kemény Kálmán; Marosszéken pedig: Bothos Kálmán és Jenei József a jobb-dali követjelöltek.

— A sajtóhibák állandó üldözői a napilapoknak. Tegnap is 1000 frt helyett 100 frt került ifj. gr. Bethlen Gábor neve után az árvaházra tett ajándékok kimutatásában. Némi vizsgáztalásunkra szolgál tehát, hogy más lapok sem mentek ez üldöző daemontól. Im, a tegnapi Reform egy vidéki levelében a következő sorok olvashatók: „A darabot Tóth Ede, a téli időnye né s akdmá németi színháznál működött élelmes tridékantázsye irta saját jutalomjátékára, ki a publikum lrza. Igvay igen ügyesen használta föl a minden; sus zter itmén tal éneklét frivól dal czímének színrealkalmazásissá Ambár a színműnek keresztelt férczelaá ni minden kritikán alól áll, — a czim nálunk is anis-ir- sat.“ Reméljük tehát, az árvaház jószívi alapítói elnézők lesznek szedőink iránt, a kimutatásokba csuszó hibákért.

— Az Estei ezredet Dalmátiába viszik, mert tagjai Bécsben többnemű kihágást követtek el.

— Az erdélyrészi viszonyokról a „Pester Lloyd“ tegnap vezérczikke részletesen foglalkozik. Az unió teljes keresztültivételét gátló ügyek felsorolása után a nevezett lap azt írja, hogy Lónyay gróf legközelebb Erdélybe szándékozik leutazni, hogy itt a helyszínen tanulmányozhassa a viszonyokat, s így remélni lehet, hogy elvgre az 1848-ban proclamált, s 1867-ben újra helyreállított unio, nem lesz többé bizonyos tekintetben még mindig csak ideiglenesnek mutakozó intézkedés.

— Gyulafelhérvárott az eddigi képviselőknek Szilágyi Dezsőnek és Kemény Gábor b.-nak újból megválasztása biztos. A jobboldal oly erős, hogy a balpárt nem is mer komolyan ellenünk jelöltet fölláttani. Szilágyi Dezső legközelebb választói közé rándul, hogy jelentést tegyen képviselői működéséről.

— A prágai képviselő választások mult szombaton mentek végbe. Mint előre volt látható, a német párt csak egy választó kerületben diadalmaskodott, a többségben a cseh ellenzék jelöltjei kerültek ki az urnákból. A választás napját a csehek tüntetésekre használták. A városháza, a színház előtt s néhány utcán zavaros jelenetek fordultak elő. A rendőrség igen terjedelmes elővigyázati intézkedéseket tén s a választási helyek közelében nagyobb őrsapatok czirkáltak. Este a csoportosulások nagyobb dimenziókat öltöttek, minél fogva a helyszíneire küldetett katonaság kitisztította s darab időre elzártá az utcákat s több zavargót elfogott. Az összes elfogatások száma mintegy 40-re megy. Egészben véve a zavar komolyabb jellemet sehol sem öltött.

— Tilos a vadászat. Thiers a mult héten tartott utolsó estélye alkalmával mint tudjuk megvendégelte a diplomatákat s a menun egybek közt a fajtpecsenye is szerepelt, mi tudomására jutván de Nicolay marquisnak, az orvvadászat ellen alakult társulat elnökének és buzgó legitimistának, legott ünnepélyes levelet irt Thiershez, melyben szemére vetette, hogy az igazságszolgáltatás legmagasb fokáról ő terjeszti a korrupciót s hinti a rossz példát, felbuzditván a különben is elbatalmasodott orvvadászatot, végül felkérte Thierst, jelentse ki, volt-e asztalán a mondott időben fajdtyuk, avagy nem, minthogy tavasszal fajdtyukra vadászni nem szabad. — Thiers inditattva érezte magát a hiv. lapban tudatni a marquisval, miszerint asztalán a mondott időben fajdtyuk nem volt.

KÖZGAZDASÁG.

Gabonaár Kolozsvártt, ápril 25-én.

(Alsó a. mérő, középpár.)

Tisztbúza 5 frt. kr. Elegybúza 4 frt. 10 kr. Rozs 3 frt. 6 96 kr. Arpa 3 frt. —kr Zab 1 frt. 70 kr. Törökbúza 4 frt 20 kr. Pityóka 2 frt. 70 kr. Marhahús fontja 22 kr. A n.-enyedi piac árjai ápril. 21. a.

auszt. mérő tisztbúza 6 ft 20 kr. rozs 3 ft 50 k. elegybúza 4 ft 20 k. zab 2 ft 10 kr. Széna 1 ft. 90 k. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 11 frt — kr. Marhahús fontja 20 kr. Konyhaliszt 10 kr. Borsó mérője 20 kr., lencse 24 kr. paszuly 16 kr. —

A marosvásárhelyi piac árjai ápril 21-ről. alsó auszt mérője. Tisztbúza 5 ft. 56 kr. rozs 3 ft 95 kr. Elegybúza 4 ft 10 kr. Zab. 2 ft 16 kr. Széna köve 2 ft 10 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 14 ft — kr. Egy font faggyugyertya 37 k. Marhahús fontja 20 kr. Konyhaliszt — ft 12 kr. Lencse kupája 22 kr Paszuly kupája 18 Burgonya, mérője 2 fr — kr. Disznósír 84 kr. 76 kr.

A deézi piac árjai ápril. 21. 1. mérő tisztbúza, auszt. mérője, 5 ft 80 kr. elegybúza 5 ft 40 kr., rozs 3 ft 80 kr., törökbúza —ft — kr., zab 1 ft 36 kr, széna mászája 2 ft 40 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 10 ft. — kr. marhahús fontja 18 kr., konyhaliszt 9 kr. — kr. borsó 20 kr., lencse 20 kr. paszuly 26 kr.

A besztercezi piac árjai ápril. 21. uszt. mérő Búza 5 ft 40 kr., elegybúza 5 ft — k. rozs 4 ft 60 kr. kukoricza — ft — kr. Zab 1 ft 60 kr. pityóka 2 ft 9 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznósír 60 kr. Egy kupa borsó 20 kr., lencse, iczéje 28kr. paszuly, iczéje 20kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt. Egy font marhahús 18. Egy mázsa széna 1 frt 80 kr. Egy öl tűzi a kemény 7 ft 50 kr.

Távíratl tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Ápril 25-én 5%. Metalliques 100 fr 63.95 Kamaat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70.30. 1860. Kőlcson 102.—. Bankrészvány 829 — Hatelintézet részvények 327.—. London 10 ft. st. 111.45. Ezüst 109.75. Cs. kir. arany 532.5/10. Napoleondor 8.89. Urbéri kötvények: Magyarországi 82.—. Temesi 79.50. Erőlyi 77.25. Horvátországi 83.—.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Idegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvártt, ápril. 23-án.

Lészai Lajos, birtokos Deézsről. Farkas Juliánna, magánzó Pestről. Plopperer Jenő, cs. kir. főhadnagy Céesből. Kraus József, cs. kir. főhadnagy Bécsből. Máté János, orvos B.-Hunyadról. Csató János, birtokos Szent-Miklósról. Bauer Alfréd, cs. kir. főhadnagy Bécsből. Bányai János, birtokos Nagy-Bányáról. Tornyai Mihály vállalkozó Sztánáról. Birner Teréz urnő, magánzó Schleziből. Turi Elek, birtokos Deésről. Molnár Károly, magánzó Sepsi-Szt.-Györgyről. Ambrus József, birtokos Pestről. Mittelvolner Arthur, cs. kir. hadnagy Pestről. Mesehnak József, cs. kir. hadnagy Pestről. Hatfaludi J., birtokos Deésről. Juliana Ritzer magánzó Pestről. Damide Leo, cs. kir. főhadnagy Pestről. Czimpaka János, cs. kir. hadnagy Egerből. Guthyrt Jenő cs. kir. hadnagy Bécsből. Gyulai Ágoston, birtokos Deésről. Handl Tamás, tanár Deésről. Berger Károly, kereskedő Csucsáról. Gabron Gábor, színész Debreczenből. Lukács Lajos, birtokos Miskolczról. Moldován György, birtokos Gyaluból. Magyar Anna, kisasszony Felvinczről. Biankó Francesco, építész Majládból.

Fogorvos Perl Bécsből

műfogakat tesz 3—5 frtjával, egész fogsort 70—100 frtjával, fájdalom nélkül s a főgyökerek behagyásával, s minden fogorvosi műtétet a legnagyobb kímélettel végez. Egy fog betétele egy órába, egy fogsort egy napba kerül. Műterme a Nemzeti szállodában 10 és 11 szám alatt van.

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. január 1-től:

Kolozsvárról Szamosujvár Deésre mindennap reggeli 8 órakor. Deésről Szamosujvár Kolozsvárra, mindennap délutáni 1 órakor. 1 személy ára 30 font szabad podgyással Szamosujvárig 2 frt 40 kr. Deésig 3 frt 20 kr. — Kolozsvárról Torda és Felvincze naponta kétszer reggeli 7 óra és délutáni 4 órakor. Egy személy ára Tordáig 2 frt. Felvinczig első és közbelső Coupe 4 frt, hátulsó coupe 3 frt 50 kr. 30 font szabad podgyással. Felvinczről Torda és Kolozsvárra mindennap kétszer reggeli 5 óra és délutáni 6 órakor; a Kolozsvár és Felvincz közötti naponta gyorskocsi menetek mindig a vonatok indulására érkeznek oda, és megérkezésük után jönnek Kolozsvárra.

*) E rovat alatt közzétett hírek a sajtóhatóság irányában vállalt felelősséget nem vállalnak.

(166)

(1—3)

Ajánlati csőd.

A magyar keleti vasút Nagyvárad-Kolozsvári vonala üzletéhez a jövő 1873. évben szükségelt nyolcezer öt jó minőségű bükk-, vagy tölgy tűzelő fa szállítására ezennel csőd hirdetik. Az ölek 6' hossz, 6' magosság és 3" felülrakással, a hasábok pedig 36" hosszal számítandók.

A vállalkozni szándékozók felhivatnak, hogy ajánlataikat lepecsételve legkésőbb folyó évi május 30-án délelőtt 12 óráig az alulírt főigazgatósághoz (Pesten, az át. biz. társaság dunaparti épületében) nyújtsák be.

Az ajánlatokhoz 5% vagy készpénzben, vagy magyar földterhermentesítési, avagy vasúti kölesön-kötvényekben, vagy magyar földhitelintézeti papirokban a napi árfolyam szerint bántatpénzzel csatolandó. A csatolt bántatpénz az ajánlat levél borítékán kívül részletesen leírandó s az utóbbi ezen felirással: „Ajánlat tűzifa szállításra” ellátandó.

A fennebbi határidőn túl, vagy bántatpénz nélkül beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az egységi ár tekintettel a fának az érintett vonal egyik állomására díjmentesen történő szállítására megszabandó, s a mennyiben a hasábok hossza nem 36" volna, a tényleges hasábhossz pontosan megjelendő.

A szállítási határidők s egyéb feltételek az alulírt főigazgatóságnál (az anyagszerkezési osztályban) 8—2 óráig naponta betekintheők.

Jutányos árak mellett a kötés esetleg nagyobb mennyiségre is kiterjeszthető lesz. Pesten, 1872, ápril 22 dikén.

A főigazgatóság.

„Wiener Commissions-Bank“
VÁLTÓIRODÁJA
— Kohlmarkt, 4-dik szám —
kibocsát
vétel-jegyeket

az alább feljegyzett sorsjegy-csoportokra, s ez összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számítottak, mert minden ily vételjegy tulajdonosának alkalom van adva, minden fő- és melléknyereményt egyedül megnyerhetni s ezen kívül

aranyban 30 frank és bankjegyben 10 forint kamatban részesülhetni

A. csoport. (Ezenként 16 huzás) Havi 10 forint részletfizetés. — Az utolsó részlet lefizetése után minden résztvevő következő 4 sorsjegyet kap:
egy 5% 1860-ki 100 forintos államsorsjegyet. Főnyeremény 300,000 frt. s a sorozatos sorsjegy 400 forinttal visszaváltatik,
egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet. Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valóságos aranyban.
Egy hrczg. braunschweigi 20 talléros sorsjegyet. Főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül,
egy insbrucki (tyróli) sorsjegyet. Főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport. (Ezenként 13 huzás) Havi 6 forint részletfizetés. Az utolsó részlet lefizetése után minden résztvevő következő 3 sorsjegyet kap:
egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet. Főnyeremény 600,000 frank valóságos aranyban,
egy hrczg. braunschweigi 20 talléros sorsjegyet. Főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül,
egy szász-meiningeni sorsjegyet. Főnyeremény 45,000, 15,000 frt. délnémet ért.

Videki megrendelések pontosan és utánvét mellett is eszközölhetnek. — Nyeremény-lajstromok a huzások után bérmentesen — ingyen küldetnek meg. (149) (7—30)

(162)

(2—*)

Fogbetegeknek fontos!

Van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy rendszeresen minden 1/4 évben Kolozsvártt néhány hétig rendelné fogok s igyekszem szilárd eljárás és észszerű gyógykezelés által szerzett bizalmamat a jövőben is fenntartani. **Műfogakat 3, 4, 5 frt. és légnymatu sorfogakat 70 frttől 100 frtig**, a legújabb amerikai mód szerint czélszerűen, természetesen fájdalom nélkül alkalmazok, **a nélkül, hogy a gyökeret eltávolítanám**; minden fogorvosi műtétet, u. m. foghuzást, plombírozást kíméltelettel teljesítek s **fogfájást gyorsan és örökre gyógyítok**. Korábbi t. megrendelőimnek **ingyen** teszem meg a **szükséges javításokat**. Kevésbé tehetősek minden kedvezményben részesülnek; szegényeknek műtétek ingyen; orvosi tanács mindenkinek ingyen. Műtermem a Nemzeti Szállóban 10 és 11 sz. alatt van. Rendeletek 9-től 1-ig és d. u. 3-tól 5 óráig. Kívánatra fogorvosi műtéteket a t. szenvedők lakásán is teljesítek. **Idegének 1 fogat 1 óra alatt, egész sorfogat 24 óra alatt kapnak** tisztelettel:

PERL, fogorvos Bécsből.

(163)

(2—2)

Varrógépeket

a legjelesebb szerkezettel szállít, a bécsi csillag varrógépek gyára, a legjutányosabb feltételek mellett.

A jelenben itt tartozkodó alólírt ügynöke nevezett gyárnak fel van hatalmazva megrendeléseket

5 frt. havirészletekbeni fizetés mellett és felülfizetés nélkül elvállalni 5 évi írásbeli jótállás mellett. Szállítás és betanítás ingyen.

Hollmann János,

Kolozsvártt Nemzeti Szálloda 5-dik szám alatt.

Értekezhetni délelőtt 9—12-ig, délután 2—5-óráig.

(165) (2—3)

Egy egészen fekete, hitvány állapotú fiatal **bakk agár elvesztett**, melynek mellén egy alig látható fehér csillag van. Megtalálójára 20 frt jutalmat nyereand, magát bel középülete 498 számú háznál jelentvén

Legújabbban megjelentek

és **Stein János** könyvkereskedésében Kolozsvártt kaphatók:

Helység névtár.

A királyhágón inneni rész

(Erdély)

községeinek betűrendes névtára.

A közigazgatási és legújabb törvényszéki felosztás szerint, a postakerületek, adóhivatalok és az orsz. vásárok kimutatásával.

Hivatalos adatok után összeállította **B. L.**

Ára 1 frt. 50 kr.

Ezen 10 nagy ivre terjedő munkával, a melyben az eddigi hasonló munkákban előforduló hiányok gondosan pótolva vannak, nem csak hivatalnokoknak, hanem általában minden ügyes-bajos embernek egy nélkülözhetlen kézikönyv van nyújtva, a melynek becsét főleg azon körülmény emeli, hogy a helység-nevek az Erdélyben divó mindhárom nyelven előadvák s a betűrendben skármely elnevezés alatt feltalálhatók. Általában oly mfi ez, a mely az állami életben előfordulható bármely körülmény közt pontosan kijelöli a községek politikai, törvényszéki, adóhivatali, továbbá utolsó postai hovatartozását, s a hol orsz. vásárok szoktak lenni, ezek napjait is kimutatja.

Le dernier des Napoléon.

Deuxième édition. Paris 1872.

E nagy feszültséggel várt munkának szerzőjeül eleinte **Kératry** gróf, később **Beust** lett említve. Bár ki legyen is a szerző, rendkívüli talentumot fejt ki az annyira fontos kérdések tárgyalásában, melyek ma, Franciaország jövőjére nézt, az egész világot foglalkoztatják. Leleplezései egy oly egyéniséget árulnak el, ki a Napoleon-féle politika minden változatainál, nevezetesen a szerencsétlen Miksa, mexicói császár tragédiájának inscenizálásánál is élesen szemlélő szerepét a színpalak megett játszta. Ára 3 frt 17 kr.

La fille du marquis.

Par Alexandre Dumas. 2 kötet. Ára 1 frt 90 kr.

Le prince des voleurs.

Par Alexandre Dumas. 2 kötet. Ára 1 frt 90 kr.

La ceinture de Vénus.

Par la Comtesse Dash. Ára 2 frt 22 kr.

Az első magyar általános biztosító társaság KOLOZSVÁRI FŐÜGYNÖKSÉGE VEZETÉSÉT alólírt „hitelbank és zálogkölcöntársulat” vette át.

Azon kijelentéssel hozzuk ezt köztudomásra, hogy egész törekvésünk oda lesz irányozva, hogy e minden tekintetben elsőnek nevezhető hazai biztosító társaság iránt, az eddig tapasztalt általános bizalmat, gyors, pontos és méltányos eljárással fentartsuk s kiérdemeljük.

Van szerencsénk tehát a t. közönséget teljes bizalommal értesíteni, miszerint társulatunk biztosításokat elvállal:

tűzveszély,

jégkárok és

szállított javak veszélye ellen, valamint

az emberéletére, minden módozatokban (haláleset, kiházásítás, agg-kor biztosítás, azonnal kezdődő vagy elhalasztott évjáradékokra) a

legkedvezőbb feltételek és olcsó díjak mellett.

A társasági alaptőke, díjtartalék és nyeremény tartalék tőkében **10313,738 ft és 13 krt bir biztosítéki alapul.**

Részletes felvilágosítással szolgál s ajánlatokat elfogad a társaság számos ügynöke a vidéken, valamint itt a központban a főügynöki iroda, a mely a hitelbank helyiségében van elhelyezve. (Fóter 2. sz.)

Alkalmas pontokon szívesen állítunk még új ügynökségeket s erre vonatkozó ajánlatok tételére felhívjuk a vállalkozókat.

Együttal van szerencsénk kijelenteni, hogy a **m. általános földhitelrészvénytársulattal** kötött egyezményünk alapján képesek vagyunk telekkönyvezett birtokra törlesztési kölesönnel szolgálni, a melynek feltételeiről a t. ügynök urak bővebb felvilágosítást adni s az ajánlatokat elfogadni készek.

Kolozsvártt, april hóban 1872.

(151)

3—*

A hitelbank és zálogkölcön-társulat.